

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

494.511-088

Hely

Idő

"1913"

Személy

Szerző Hegedüs Gyula

Cím A főváros magyarsága.

Forrás: *független Budapest*

1913 Bp.

1913 XU/31.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A főváros magyarsága.

Irta: **Hegedüs Gyula**, a „Pesti Napló“ fővárosi tudósítója. *F Bp 31*

Rábel László, Sopron város árvaszékének elnöke igen érdekes és tanulságos könyvet irt a hivatalos magyar nyelv borzalmasságairól. Aki érdeklődik aziránt, hogy lehetne megjavítani a mi rettenetes hivatalos nyelvünket, az olvassa el ezt a könyvet, amely páratlan lelkiismeretességgel és ambícióval íródott. Olyan alapos és érdekes munka, hogy a tanácsnak ezer számra kellene megrendelni s kiosztani a tisztviselők között, tanulják meg egyszer, hogy a hivatalos nyelvnek nem kell erőszakosan csinálnak, hosszadalmasnak s értelmetlennek lennie.

Budapest közigazgatásának ezen a téren is vezetnie kellene Magyarországon. *Meg kellene csinálni a hivatalos nyelv reformját:* ez a reform méltó volna a legszebb kulturális reformokhoz. Az alapvető munka — Rábel László könyve — megvan, csak a polgármesternek kellene foglalkoznia ezzel a kérdéssel, amint a volt igazságügyminiszter foglalkozott vele. A bírósági fogalmazványokból már nagyobbára kiirtották a régi német hivatalos nyelv hagyományait s a természetességre, a köznapi magyar nyelv használatára törekszenek: ezt kellene megcselekednie a fővárosnak is s bizonyos, hogy példáját követnék az ország törvényhatóságai. Ha a főváros előterjesztéseit olvassuk, szomorú-

sággal kell megállapítanunk, hogy a hivatalos nyelv borzalmisságaival van tele. Hiába vannak a tanácsban s a tisztviselők között jó nyelvérzékű, sőt a nyelvet irodalmilag is művelő emberek: amint hivatalosan vetnek valamit papírra, tele van magyartalansággal s a hivatalos nyelv rossz és mások nyelvérzékét is megrontó kifejezéseivel.

Nincsen a tanácsnak egyetlen egy tagja sem, aki kivétel volna. *Bárczy* polgármester kitűnően beszél magyarul, de amint a közgyűlési teremben szól: beszéde tele van a hivatalos nyelv magyartalan kifejezéseivel. *Wildner* tanácsnok kitűnő író, aki pompás nyelvművészeti munkát végzett, amikor Nietzsche zarathustráját magyarra fordította, de nézzük meg a szociálpolitikai osztály előterjesztéseit: a gyalázatos hivatalos nyelv uralkodik benne. Azokról, akik csak hivatalnokok, szinte jobb nem is beszélni. Mintha két ember élne bennük: egy hivatalos s egy nemhivatalos. Amint a városháza kapuján belépnek, nem tudnak mást, mint azt a nyelvet, melyet a régi német és cseh beamterek hagytak itt nekünk emlékül.

De a közgyűlésben sem találunk embert, aki hibátlanul beszélne. Még *Vázsonyi* a legtermészetesebb, a legjobban beszélő, de hallgatóságához ő is alkalmazkodik s olykor duskál a hivatalos nyelv borzalmas kifejezéseiben. Ami annál inkább csudálatraméltó,

mert ha ujságba ír, cikkében nyoma sincs a hivatalos nyelvnek. Mint ujságíró ő is bizonyára érzi azt a végtelen lenézést, amelylyel jó ujságírók viselkednek a hivatalos nyelvvel szemben, de a közgyűlési teremben már kevésbé ujságíró és inkább politikus, akinek a nyelv szépsége és tisztasága nem jelentős dolog. Elsorolhatnánk egy csomó nevet a közgyűlés gyakoribb szónokai közül, akik rettenetesen beszélnek a magyar nyelvet, amint hivatalos ügyről van szó: e kifejezéseket, e mondat szerkezeteket mind az előterjesztésekből s a „Fővárosi Közlöny“-ből tanulták. A

főváros hivatalos lapjának minden száma olyan hallatlan merénylet a magyar nyelv tisztasága ellen, hogy szinte örülnünk kell, ha még a bizottsági tagok sem olvassák.

Bárczy azok közé tartozik, akik minden szép tervet megértének. Gondoljon egyszer arra, hogy meg kellene csinálni a *hivatalos nyelv reformját*: hívjon össze ankétet nyelvtudósokból s közéleti férfiakból s állapítsák meg az új hivatalos nyelvet, amely legyen egyenlő azzal a nyelvvel, melyet közönségesen beszélünk. Hígyje el a polgármester s hígyjék el mindazok, akik segíteni akarnak ebben, hogy igen nagy szolgálatot tesznek vele a magyarságnak.